דאמר כי האי תנא דתניא כל המנחות שריבה במדת חלתן או שמיעט במדת חלתן כשרות חוץ מלחם הפנים וחביתי כהן גדול ויש אומרים אף א) לחמי תודה ונזירות אמר רב הונא מנחת מאפה ב) שאפה חלה אחת יצא מאי טעמא ג) (מצות) מצת כתיב מתקיף לה רב פפא טעמא דכתיב מצת הא כתיב מצות לא והא גבי לחמי תודה דכתיב מצות ואמר רב טובי בר קיסנא אמר שמואל לחמי תודה שאפאן ארבע חלות יצא ההיא פליגא: **מתני'** העומר היה בא עשרון משלש סאין שתי הלחם שתי עשרונים משלש סאין לחם הפנים עשרים וארבע עשרונים מעשרים וארבע סאין:

גמ' מ"ט כיון דמחדש אתי ומשעורין אתי עשרון מובחר לא אתי אלא משלש סאין שתי הלחם שתי עשרונות משלש סאין כיון דמחטין אתיין אף על גב דמחדש אתיין שתי עשרונות אתו משלש סאין לחם הפנים עשרים וארבעה עשרונות מעשרים וארבעה סאין מאי טעמא כיון דמחטין אתו ומישן אתו עשרון מובחר אתי מסאה תנו רבנן כל המנחות שריבה במדת עשרונן או שמיעט ד) במדת עשרון פסולות, ריבה במדת סאין שלהן או שמיעט במדת סאין שלהן כשרות: **מתני'** העומר היה מנופה בשלש עשרה נפה שתי הלחם בשתים עשרה ולחם הפנים בי"א רבי שמעון אומר לא היה להן קצבה אלא סולת מנופה כל צרכה היה מביא שנאמר ולקחת סולת ואפית אותה עד שתהא מנופה כל צרכה:

גמ' תנו רבנן בדקה בנסה בדקה בנסה יוסי בר' שמעון בן אלעזר אומר שלש עשרה נפות היו במקדש זו למעלה מזו וזו למעלה מזו עליונה קולטת סובין תחתונה קולטת סולת: רבי שמעון אומר לא היה להן קצבה: תנו רבנן ולקחת סולת ואפית אותה מלמד שנקחת סולת, ומנין שאפילו חיטין תלמוד לומר ולקחת מ"מ, יכול אף בשאר מנחות כן תלמוד לומר אותה מפני *ההיסחון *(אמר רבי אלעזר) מאי מפני ההיסחון אמר רבי אלעזר ה) התורה חסה על ממונן של ישראל, היכא רמיזא דכתיב והשקית את העדה ואת בעירם:

הדרן עלך אלו מנחות נקמצות

ו) **התודה** היתה באה חמש סאין ירושלמיות שהן שש מדבריות ז) שתי איפות, האיפה שלש סאין עשרים עשרון: עשרה לחמץ ועשרה למצה-

א) לקמן פג: פס. חולין קסב: פס. ר"ה כו. יומא לט. מה: ג) שבועות מו.

סן: שתי איפות שהאיפה ג' סאין שהן כ' עשרונות דכתיב (שמות טז) והעומר עשירית האיפה הוא דעומר הוא עשרון ונמצא י' עשרונים באיפה וב' איפות הן כ' עשרונים:

רש"י

דאמר כי פלוגתא דתנאי כו'. ולהאי תנא סבר ליה כת"ק דאמר חוץ מלחם הפנים וחביתין אבל לחמי תודה ונזירות כשרות: מנחת מאפה. שריבה לעשות י' חלות: מצת כתיב. חסר וי"ו: והא גבי לחמי תודה דכתיב מצות. בכל מין ואמר ר' טובי כו': יצאו. דרב טובי דאמר אף על גב דכתיב מצות פליגא אדרב הונא: **מתני'** העומר. דאותו עשרון שלו היו מניפין עד שהיה עומד על עשרון: **גמ'** מאי טעמא. בא משלשה סאין: כיון דמחדש אתי. היה בו סובין יותר מישנים והחטין נמי יש בהן סובין יותר מהשעורים: לחם הפנים כ"ד עשרונים. דכתיב (ויקרא כד) שני עשרונים יהיה החלה האחת: שריבה במדת ז) עשרונים. שעשה העשרון גדול: או שמיעט. שמחק העשרון יותר מדאי עד שחסר: ריבה במדת סאין שלהן. כגון שתי הלחם שבאין מג' סאין ולחם הפנים שבאים מכ"ד סאין קמח ומניפין אותם לעשרונים סלת וכגון העומר שהיה בא מג' סאין הביא ד' סאין או שלא הביא אלא ב' סאין: כשרה. ובלבד שיהא העשרון כהלכתו: **מתני'** העומר היה מנופה בי"ג נפה. הלכה למשה מסיני: שנאמר ולקחת סלת ואפית אותה וגו'. שתהא מנופה כל צרכה שתהא סלת נברר בשעת אפיה: **גמ'** תנו רבנן. כיצד היה מנפה בי"ג נפות: בדקה בנסה. דשתי נפות היו במקדש אחת דקה ואחת גסה שקורין קריי"ל ובתחלה היו מניפין בדקה והיתה קולטת הסלת והסובין והיה הקמח הולך לעבר הנפה כמנהג גרוסות ואח"כ נותנין אותו בגסה שקולטת הסובין שמתיירה הסלת והגרוסות כעין קרטין שממעט הסלת ושוה היה הולך לעבר הגסה ואחר כך חוזרין ומניפין בדקה ובגסה וכן חוזרין חלילה עד שיהא מנופה שלש עשרה פעמים ובלבד שלא ישתייר מן הקמח ומן הסובין עם הסלת וחוזרין ונותנין קרטין ח) והגרוסות והויין סלת: רבי שמעון אומר. לא היו עושין כמו שאמרת בדקה בגסה אלא י"ג נפות היו במקדש זו למעלה מזו כל אחת קטנה מחברתה עליונה ראשונה קולטת סובין שהיא היתה נפה שבכולן ולא היתה קולטת כ"א סובין והיו הקמח והסלת הולכין לעבר הנפה ושוב היה נותן הקמח והסלת בתחתונה בדקה הימנה והיא היתה קולטת הקרטין סלת והקמח הולך לעבר הנפה ושוב היה אחר ונותן הסלת בדקה הימנה כדי שלא ישתייר מן הקמח ומן הסובין בסלת כלל שתהא הסלת נברר: שלמוד לומר ולקחת מכל מקום. ובלבד שתהא זו סלת נברר בשעת אפיה: יכול אף בשאר מנחות כן. שיהו נקחות נמי חיטין: שלמוד לומר אותה. אותה נקחת חטים ואין אחרת נקחת חטין: נפי ממונה תורה על ממונם של ישראל. לפי שלחם הפנים הם כ"ד עשרונות ולפי שהן בכל שבת ושבת ועולים לדבר גדול יותר לקנותן מן החיטין כדי שיבא לחם בזול יותר משאם היו לוקחין סלת מן התגר שהקונה סלת קונה אותה ביוקר אבל שאר מנחות שהן דבר מועט ואין באות תדיר לא הותרו נקנות כי אם סלת:

הדרן עלך אלו מנחות

התודה. שהן שש מדבריות. דאינו שהיא ירושלמית היתה יתירה על של מדבר שתות ואותן [לו] [חמש] שש מדבריות ונמצא י' עשרונים באיפה וב' איפות הן כ' עשרונים:

תוספות

שריבה במדת חלתן או שמיעט במדת חלתן כשרות חוץ מלחם הפנים וחביתי כהן גדול ויש אומרים אף לחמי תודה ונזירות. א) גירסת הקונטרס טעמא משום דבלחם הפנים וחביתין כתיב חוקה לעכב ובלחמי תודה כתיב מצות בו"ו אבל בשאר מנחות כתיב מלת ואפילו כתיב בהו מצות בו"ו גמר ממנחת מאפה ונזירות דכתיב שלמיו לרבות שלמי נזיר והדבר תימה היאך יכול לכוין בחביתין שיהו שוות דלקמן ברים שתי מדות (דף פז:) אמרינן דמחלקה ביד: **כל** המנחות שריבה במדת עשרון או שמיעט במדת עשרון פסולות. פירש בקונטרס בלשון אחר משום דכשריבה הוה קומץ נקמץ מן החלי יותר ונמצא שאין עשרון קומץ והוה ליה קומץ חסר ואם מיעט במדת עשרונות הוה לה מנחה חסירה וקשה דהא אסיקנא בהקומץ רבה (לעיל כה:) דקומץ בדעתו דכהן תליא מילתא ולעשרון קא קמיץ ונראה כלשון אחר שפירש דכתיב שלשה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל ואם ריבה או מיעט פסולות דגזירת הכתוב היא ואסור לשנותו: **בדקה** בגסה בדקה בגסה. תימה בתוספתא העומר היה מניפו בי"ג נפות שתי הלחם בי"ב לחם הפנים בי"א בדקה בגסה בדקה שתהא קולטת את הסולת בגסה שתהא קולטת את הסובין רבי שמעון בן אלעזר אומר י"ג נפות היו זו על גבי זו והתחתונה שבכולן עשויה שתהא קולטת את הסולת:

הדרן עלך אלו מנחות

התודה היתה באה חמש סאין ירושלמיות שהן שש מדבריות. כמו שהוסיפו על הסאה שתות כך הוסיפו על האיפה שתות דלעיל קים לן גם עכשיו איפה שלש סאין ואע"ג כי אמר רחמנא עשרון ניזיל בתר הסאה כדאשכחן גבי חמש סלעים של בן בפ' יש בכור (בכורות נ.) בתר דאוסיפו עלייהו ויש לומר דשאני התם דגלי קרא כדדרשינן מדכתיב יהיה: